

Тема : Безпека на дорозі.

Мета уроку: формувати вміння та навички безпечної поведінки пасажирів легкового і вантажного автомобілів: користуватися засобами безпеки легкового автомобіля, додержуватися правил перевезення пасажирів у вантажному автомобілі; сформувані вміння розпізнавати знаки, якими позначають небезпечні вантажі; розвивати потреби додержуватися Правил дорожнього руху; виховувати культуру поведінки на дорозі.

Тип уроку: вивчення нового матеріалу

Хід уроку**I. Організаційний момент**

 Привітання, створення позитивного настрою

II. Актуалізація опорних знань.

 Гра «Сигнал»

✓ Учитель читає запитання, учні відповідають за допомогою заздалегідь підготовлених сигнальних карток (наприклад, зелена - так, червона - ні)

✓ **Запитання:**

1. Якщо горить жовтий або червоний сигнал, йти не можна, навіть якщо на дорозі немає машин (Так)
2. Пішоходи можуть переходити дорогу лише по пішохідних переходах (Ні)
3. Перш ніж зійти з тротуару на проїжджу частину з двобічним рухом, необхідно оглянути проїжджу частину, упевнившись у повній безпеці початку руху (Так)
4. Пішоходи повинні очікувати автобус, тролейбус, трамвай, автомобіль таксі на посадкових майданчиках (Так)
5. На трамвайних зупинках, не обладнаних посадковими майданчиками, починати перехід проїжджої частини дороги дозволяється до повної зупинки трамвая (Ні)
6. Рухатися на велосипеді по дорозі дозволяється з 12 років (Ні)
7. Якщо велосипедна доріжка перетинає дорогу поза перехрестям, велосипедист повинен пропустити інші транспортні засоби, що рухаються по дорозі (Так)
8. Велосипедист може перевозити двох пасажирів (Ні)
9. Під час руху велосипедист може триматися за інший транспортний засіб (Ні)
10. Дозволяється перевозити дітей, які не досягли 12-літнього віку, на передньому сидінні легкового автомобіля у спеціальному дитячому сидінні (Так)
11. Найнебезпечніше для пасажирів місце у салоні легкового автомобіля - переднє сидіння поруч із водієм (Так)
12. Під час переходу проїжджої частини або руху по ній пішоходи повинні бути уважними (Так)

III. Мотивація навчальної діяльності. Оголошення теми та мети уроку

 Обговорення ситуації

За статистикою, щогодини на дорогах світу гине дев'ятеро дітей. У тридцяти випадках зі ста їхня загибель пов'язана з їх власною неправильною поведінкою на дорозі, а не з помилкою водія. Чому так відбувається? Що треба робити для того, щоб дороги стали безпечнішими?

На автомобільних дорогах будь-якої країни можна побачити різноманітний транспорт, який різниться маневреністю, швидкістю руху, що створює перешкоди і

незручності на їхньому шляху, а отже й небезпечні ситуації. Обстановку ускладнюють і пішоходи. Всі вони є учасниками дорожнього руху (особа, яка бере безпосередню участь на дорозі як пішохід, водій, пасажир, погонич тварин).

Полегшити учасникам руху сприйняття й оцінку обстановки можуть знання правил дорожнього руху в поєднанні з нормальною організацією дорожнього руху.

Запис теми уроку до зошиту

IV. Вивчення нового матеріалу

Розповідь учителя з елементами бесіди про безпеку на дорозі

На дорогах гине так багато людей, що дорожньо-транспортні пригоди називають «убивцею номер один». Половина всіх ДТП пов'язана з наїздом на пішохода. На превеликий жаль, найчастіше під колеса транспорту потрапляють саме діти.

Як ви вважаєте, чому?

Так, адже ви часто, слухаючи музику, не знімаєте навушників, коли переходите дорогу, продовжуєте вести розмову по мобільному телефону, не чуєте попереджувальних сигналів, не стежите за ситуацією на дорозі, яка швидко змінюється.

Робота в групах

- *Вчитель об'єднує учнів у групи. Учні працюють з підручником. Потім розповідають всім. Після виступу кожної групи, учні письмово дають відповіді на завдання*

I група – пасажир легкового автомобіля: паси безпеки (стр. 25 (Бойченко Т.Є.) або стр. 38 (Бех І.Д.)

3. Установи відповідність. З'єднай лініями. З'єднання можуть повторюватися.

- захищає від травмування шию
- утримує людину від удару
- знижують ризик травмування
- захищає голову в разі зіткнення

II група – підголівники (стр. 26 (Бойченко Т.Є.) або стр. 38-39 (Бех І.Д.)

III група – подушки безпеки (стр. 26 (Бойченко Т.Є.) або стр. 39 (Бех І.Д.)

Познач (+) правильні відповіді.

Сідати в легковий автомобіль і висаджуватися з нього можна:

- ☐ з крайньої смуги проїзної частини, якщо безпечно пасажирові й не створюється перешкода для інших учасників дорожнього руху
- ☐ у будь-якому місці дороги, але тільки після повної зупинки машини
- ☐ з посадкового майданчика, тротуару або узбіччя
- ☐ з боку суміжної смуги для руху
- ☐ з крайньої смуги проїзної частини, якщо безпечно пасажирові

IV група – пасажир вантажного автомобіля (стр. 27 (Бойченко Т.Є.) або стр. 40 (Бех І.Д.)

Познач (✓) правильну відповідь.

Під час руху вантажного автомобіля можна:

- ☐ пересідати з місця на місце, тримаючися за борт
- ☐ сидіти вдвох на одному посадковому місці
- ☐ стояти в кузові, обіпершись об кабінку
- ☐ перевозити дітей у супроводі дорослих

V група – небезпечні вантажі (стр. 28 (Бойченко Т.Є.) або стр. 41-42 (Бех І.Д.)

Познач (✓), як позначають небезпечні вантажі на транспортних засобах.

- ☐ Включають дальнє світло фар
- ☐ Включають пробліскові маячки оранжевого кольору
- ☐ Написом «Увага! Небезпечний вантаж!»
- ☐ Включають ближнє світло фар
- ☐ Включають пробліскові маячки червоного, синього кольорів
- ☐ Знаком «Позначення вантажу, що виступає за габарити транспорт-ного засобу»
- ☐ Написом «Винос 1,5 м»
- ☐ Прапорцями зеленого кольору

✚ **Обговорення результатів роботи, підсумки роботи в групах**

✚ **Додаткова розповідь учителя з елементами бесіди про безпеку пасажирів легкового автомобіля та засоби безпеки — легкового автомобіля (в разі невиконання роботи)**

Кожен школяр буває не тільки пішоходом, але й пасажиром автотранспорту.

✓ **Що треба знати, якщо ви стали пасажиром легкового автомобіля?**

Перш за все, ви повинні знати, що саме цей транспорт є найнебезпечнішим. Тому кожен автомобіль має бути оснащений засобами безпеки.

✓ **Які засоби безпеки автомобіля ви знаєте?**

Учитель вислуховує відповіді учнів і звертає увагу на те, що є засоби безпеки, які починають працювати в момент аварії і забезпечують зменшення або усунення загрози для життя та здоров'я пасажирів і водія.

Розповідь учителя

В автомобілі обов'язково є сукупність засобів безпеки, що дозволяють зберегти життя пасажирів під час аварії. До таких засобів належать: подушки безпеки, м'які елементи передньої панелі, колонка керма, яка може складатися, травмобезпечний педальний вузол, який зменшує ризик пошкодження ніг водія. Є в автомобілі й дитячі системи безпеки: кріплення, крісла, паски безпеки.

Підголівники на сидіннях захищають від серйозних травм шию пасажирів при ударі автомобіля. Безпечне скло автомобіля при руйнуванні розсипається на безліч негострих осколків.

Паски безпеки — найголовніший захисний механізм, який є в машині. Пасажири обов'язково мають бути пристебнутими пасками безпеки. Сьогодні вже майже не трапляються паски, які доводиться підганяти вручну. Це саморегулювальні пристрої, що дають людині повну свободу руху і водночас надійно фіксують тіло в

момент зіткнення.

Відмова від використання пасків безпеки є другою за кількістю жертв причиною загибелі людей в ДТП, спричинених перевищенням швидкості: 92 % загиблих людей не були пристебнуті пасками безпеки в момент зіткнення автомашин. У більшості цивілізованих країн застосування пасків безпеки є обов'язковим. Водій та пасажир, які ігнорують цю вимогу, отримують штрафи і позбавляються страхових виплат.

— Як ви вважаєте, чого не слід робити пасажиру автотранспорту?

(Пасажиру не слід торкатися ручок дверей, гратися гострими предметами, висовувати з вікна руки, голову, пити гарячі напої з відкритого посуду, викидати сміття та інші предмети. Ніколи не слід бавитися пасками безпеки, їхніми замками. Пасажиру забороняється відчиняти двері автомобіля під час руху, відволікати увагу водія, заважати йому. Посадку й висадку пасажир повинен здійснювати з боку тротуару або узбіччя й лише після повної зупинки транспортного засобу.)

; Обговорення ситуації

Уявіть собі таку ситуацію:

Павло та Ігор їхали в автомобілі, їм було нудно і вони стали гратися пасками безпеки: то вставляють їх у замок, то виймуть. Яку проблему може створити така гра?

✓ **Які автомобілі називають вантажними?**

Вантажний автомобіль за своєю конструкцією та обладнанням призначений для перевезення вантажів, але в ньому можна перевозити і пасажирів. Треба знати, що дітей до 16-річного віку забороняється перевозити в кузові будь-якого вантажного автомобіля!

Вантажний автомобіль, що використовується для перевезення пасажирів, за правилами дорожнього руху повинен бути обладнаний сидіннями, закріпленими в кузові на відстані не менш як 0,3 м від верхнього краю борту і 0,3-0,5 м від підлоги. Сидіння, що розташовані вздовж заднього або бокового борту, повинні мати міцні спинки. Перед поїздкою водій вантажного автомобіля повинен проінструктувати пасажирів про їхні обов'язки та правила посадки, висадки, розміщення і поведінки в кузові.

✓ **Які це небезпечні вантажі?**

Машини, що їдуть по дорозі, можуть перевозити небезпечні вантажі. До небезпечних вантажів належать речовини, матеріали, вироби, відходи виробництва, які в процесі перевезення можуть завдати шкоди довкіллю, спричинити вибух, пожежу або ушкодження транспортних засобів, а також загибель, травмування, отруєння, опіки чи захворювання людей і тварин.

Є різні види небезпечних вантажів. Вони можуть бути, наприклад, вибухонебезпечними, самозаймистими, небезпечними під час реакції з водою або з іншими речовинами, підвищеної отруйності, виділяти токсичні гази при горінні, радіоактивними тощо.

Перевезення небезпечних вантажів дозволяється лише за умов дотримання встановлених правил. Якщо в аварію потрапила машина, що везла небезпечний вантаж, то на це треба зважати під час ліквідації наслідків аварії. У такому разі треба якнайшвидше покинути місце аварії.

Ознайомтеся зі знаками, якими позначають речовини й вироби, що містять небезпеку.

Гімнастика для очей <https://youtu.be/ppJMxREw5-I> .

V. Систематизація, узагальнення та застосування засвоєних знань, умінь і

навичок

1. Познач (+) правильні твердження, а (–) — хибні.
  - ☐ Дітей, нижчих за 145 см, можна перевозити поруч з водієм
  - ☐ Пасажири повинні дбати про власну безпеку
  - ☐ У кузові вантажівки сідають спиною до кабіни, подалі від бортів
  - ☐ Сидіння поруч з водієм — найбезпечніше місце для пасажирів
  - ☐ Дітей до 12 років не можна перевозити на передньому сидінні
  - ☐ Групи дітей перевозять лише в супроводі дорослих
  - ☐ Напис «Винос 1,5 м» не застерігає пішоходів про небезпеку
  - ☐ Сідати в легковий автомобіль з боку суміжної смуги для руху не можна
2. Закресли НЕ там, де потрібно.

Автомобіль, що перевозить небезпечні вантажі:

НЕ наражає учасників дорожнього руху на небезпеку в разі додержання правил перевезення

НЕ наражає учасників дорожнього руху на небезпеку в разі порушення правил перевезення

НЕ вмикає ближнє світло фар і пробліскові маячки оранжевого кольору

НЕ перешкоджає руху пішоходів

НЕ повинен мати розпізнавальні знаки

НЕ має «Інформаційну таблицю небезпечного вантажу»

НЕ має переваги в русі

НЕ вмикає дальнє світло фар і пробліскові маячки червоного кольору

Підсумок уроку

Підсумкова бесіда:

1. Чому дорожньо-транспортні пригоди називають «убивцею номер один»?
2. Чому саме діти найчастіше потрапляють під колеса транспорту?
3. Який транспорт є найнебезпечнішим?
4. Який найголовніший захисний механізм є в машині?
5. Які засоби безпеки починають працювати в момент аварії?
6. Які дитячі системи безпеки є в автомобілі?
7. Доведіть, що дорога потребує уваги.
8. Чому в більшості цивілізованих країн застосування пасків безпеки є обов'язковим?

Оголошення результатів навчальної діяльності

VI. Домашнє завдання.

- Опрацюйте матеріал підручника щодо вивченої теми. Намалюйте або створіть в електронному додатку малюнок на тему “Безпека на дорозі”. Свою роботу надішліть на платформу HUMAN або на електронну адресу вчителя ndubacinskaa1@gmail.com